

СТАНОВИЩЕ

**От доц. д-р Валери Любенов Гелев, д.м.
Началник на Клиника по Кардиология,
„Аджибадем Сити Клиник УМБАЛ Токуда“ ЕАД**

на дисертационен труд за придобиване на образователната и научна степен „Доктор“ в област на висшето образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.1. Медицина, докторска програма „**Вътрешни болести**“.

Автор: д-р *Първолета Кръстева Якова - Кръстева*

Форма на докторантурата: Самостоятелна подготовка

Научно звено: Клиника по вътрешни болести,

Тема: „**Място и роля на спешно отделение на многопрофилна болница за активно лечение в прилагането на диагностично – терапевтичен алгоритъм при пациенти над 18 годишна възраст, заразени с вируса на SARS-CoV-2 по време на пандемия**“

Научен ръководител: Проф. д-р Милена Станева, д.м.

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Дисертационният труд е обсъден и предложен за защита от разширен Научен Колегиум на Клиника по вътрешни болести към Аджибадем Сити Клиник УМБАЛ Токуда. На заседание на Научния съвет на „Аджибадем Сити Клиник УМБАЛ Токуда“ ЕАД (Протокол 48/20.09.2023 г.) и със заповед № 15-05-93/26.09.2023 г. на Изпълнителния директор и Прокуриста на болницата, съм определен за вътрешен член на Научното жури във връзка с дисертационния труд на д-р Първолета Кръстева. Определен съм да представя Становище. Не се откриват пропуски в приложената от д-р Кръстева документация, спазени са изискванията на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и Правилника за развитие на академичния състав в „Аджибадем Сити Клиник УМБАЛ Токуда“ ЕАД. От представената справка Metadanni StrikePlagiarism.com не е открито плагиатство.

Декларирам, че нямам конфликт на интереси с автора на дисертационния труд.

Д-р Първолета Кръстева завършва медицина в МУ София през 1996г. От 1997г. до 2006г. е лекар в Център Спешна Медицинска Помощ – гр. София, след което е лекар в Спешно отделение МБАЛ Токуда София, а от 30.03.2017 г до настоящия момент е Началник Спешно отделение на АСК УМБАЛ Токуда ЕАД, гр. София. През 2005 г. д-р Кръстева придобива специалност по „Спешна медицина“ в МУ София и Професионална квалификация „Здравен мениджмънт“ от Европейски колеж по икономика и управление – Пловдив. Има специализации по Спешна медицина у нас и в чужбина.

2. Актуалност на тематиката

Пандемията от COVID-19 е научно, медицинско и социално предизвикателство. Лавинообразното разпространение на коронавируса и нарастващия брой заразени пациенти в България и най-вече в София, наложи реструктуриране на болничната медицинска помощ и в частност на Спешно отделение (СО), като структура от УМБАЛ за идентифициране на болелите с COVID-19 и разделянето им от останалите пациентите в СО, потърсили медицинска помощ по повод на други социално значими заболявания. Анализът на рисковите фактори, влияещи върху протичането на инфекциозното заболяване и върху нивото на смъртността, както и прогнозата в развитието на заболяването при

пациентите с COVID -19, биха послужили за усвършенстване на познанията ни по отношение на превенцията и лечението, както и за намаляване нивото на смъртността и подобряване на дългосрочната прогноза след преболедуване от COVID-19. Тематиката е актуална, важна и интересна от практическа гледна точка.

3. Познаване на проблема

Докторантът познава състоянието на проблема и оценява творчески литературния материал.

4. Методика на изследването

Избраната методика на изследване позволява постигане на поставената цел и получаване на адекватен отговор на задачите, решавани в дисертационния труд.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Дисертационният труд е написан на 171 стандартни страници, съдържа 4 приложения и е онагледен с 31 таблици и 23 фигури. Структуриран е по следния начин: Използвани съкращения – 4 страници; Въведение – 3 страници; Литературен обзор – 30 страници; Цел и задачи – 1 страница; Материали и методи – 9 страници; Собствени резултати – 52 страници; Обсъждане – 35 страници; Изводи – 3 страници; Приложения – 9 страници; Библиография – 20 страници. Библиографската справка съдържа 273 литературни източници, от които 18 на български автори, от тях 14 на кирилица и 4 на латиница. Чуждестранните автори са 255.

Във въведението е добре формулиран проблема и е обоснована целта на дисертационния труд.

Литературният обзор е добре структуриран в съответствие с разработваната тематика. Написан е компетентно, изчерпателно и показва добро познаване на разглеждания проблем в различните му аспекти. Разглежда се значението на рисковите фактори и съпътстващите заболявания и тяхното значение за по-тежкото протичане на заболяването. Специално внимание е обърнато на клинични променливи за прогнозиране на тежестта на протичане на COVID19, както и значението на лабораторна и радиологична диагностика. Обсъдено е ваксинирането като фактор, влияещ на тежестта на протичане и преживяемостта при COVID-19. Обемът и съдържанието на главата показват, че докторантът е подробно запознат с проблематиката, изводите от литературния обзор дават основателна аргументация за предприемането на последващото собствено проучване.

Въз основа на литературния обзор е добре формулирана целта на научния труд. Настоящата работа цели да се идентифицират ранни прогностични фактори, влияещи върху заболяемостта и преживяемостта на пациентите, заразени с SARS-CoV-2, с оглед изработването на достатъчно ефективен, лесно достъпен и бърз алгоритъм за първична клинична оценка на заболелите в Спешно отделение, който би могъл да послужи и при други заболявания с епидемичен потенциал за разпространение.

Поставените задачи, общо 4 са напълно достатъчни и са реализирани изцяло в дисертационния труд.

В раздела „*Материали и методи*“ подробно са описани проследените 1256 пациенти с COVID-19 над 18 год. възраст, прегледани в Спешно отделение в периода от 11.03.2020г. до 30.11.2021г. Проучването е ретроспективно, базирано на електронна база данни. В методиката подробно са описани анализираниите качествени и количествени параметри като рискови фактори за усложнено протичане, необходимост от хоспитализация, прогресия на заболяването и смърт, като са използвани различни методи. За статистическа обработка на данните е използван специализиран статистически пакет SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) версия 22.0, което гарантира достоверността на получените резултати. Анализирана е структурата на Спешно отделение в многопрофилна болница, възможностите за структурно пре-

устройство и особеностите на медицинския триаж в условията на извънредна пандемична ситуация.

Резултати и обсъждане: Представените резултати са убедителни и ясни. Изведени са показатели от първичния преглед на пациенти в Спешно отделение, които могат да се използват като прогностични фактори за еволюцията на COVID-19. На базата на тези показатели са изработени 8 алгоритми за поведение в Спешно отделение на многопрофилна болница при коронавирусна инфекция, които са приложени при 6280 на възраст от 18 до 98г., като 3355 (53,42%) от тях са насочени за домашно-амбулаторно лечение и 2925 (46,58%) са хоспитализирани. Предложен е и модифициран алгоритъм за поведение изобщо при съмнение за инфекциозно заболяване в спешно отделение на многопрофилна болница. Дефинирана е ролята и мястото на Спешно отделение в общия диагностично-терапевтичен алгоритъм в условията на пандемия.

Изводи и приноси: Въз основа на получените резултати д-р Кръстева логично прави 9 извода, които съответстват на поставените задачи. По-важните, от които са: демографските характеристики на пациентите, определящи по-висок риск при COVID-19 са по-високата възраст, мъжкият пол и наличието на придружаващи заболявания; лесно достъпни обективни показатели с прогностична стойност от първичния преглед са по-ниската кислородната сатурация и по-високата сърдената честота; степента на радиологичните изменения, наличието на лимфопения и повишени стойности на д-димер и възпалителните маркери с-реактивен протеин, лактатдеhidрогеназа и феритин; ранното приложение на моноклонални антитела предотвратява развитието на усложнения и смърт; изработените и прилагани алгоритми намаляват пропуските при първичната оценка на пациентите в Спешно отделение, което е единствена и основна структура в многопрофилна болница за бързо диагностициране и предотвратяване на разпространението на инфекциозния причинител. Приносите са 8 - 4 с научно-приложен и 4 с научно-организационен характер.

6. Авторефератът отразява написаното в дисертационния труд. Съобразено с академичните изисквания, в него са представени приносите и е приложен списък на публикациите във връзка с дисертационния труд.

7. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

Докторантът е приложил 4 публикации в национални списания и 2 научни съобщения на национални научни форуми, като едното е публикувано в списание с IF. В 1 публикация и 2 съобщения д-р Кръстева е първи автор и в 1 публикация - самостоятелен автор. Тази научна активност е достатъчна да покаже, че докторантът е последователен в своята научна дейност и надвишава националните минимални изисквания за образователната и научна степен «Доктор».

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд съдържа научно-теоретични, научно-приложни и научно-организационни оригинални приноси в науката, като разширяват нашите познания в областта на спешната медицина. Написан е в строго научен стил. Той **отговаря на всички** изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника на „Аджибадем Сити Клиник УМБАЛ Токуда” ЕАД. Представените материали и дисертационни резултати **напълно** съответстват на специфичните изисквания, приети във връзка с Правилника на „Аджибадем Сити Клиник УМБАЛ Токуда” ЕАД за приложение на ЗРАСРБ.

Д-р Първолета Кръстева Якова - Кръстева е изграден лекар - клиницист, специалист по спешна медицина с дългогодишен трудов стаж. Като началник на Спешно отделение в

„АСК УМБАЛ Токуда“ ЕАД, участва активно в организацията на диагностиката и лечението на пациентите с и без КОВИД 19 в условията на пандемията. Дисертационният труд показва, че докторантът **притежава** задълбочени теоретични знания и професионални умения по научна специалност „Вътрешни болести“, като **демонстрира** качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Поради гореизложеното, давам своята *положителна оценка* и убедено препоръчвам на членовете на Научното жури да оценят положително дисертационния труд „Място и роля на спешно отделение на многопрофилна болница за активно лечение в прилагането на диагностично – терапевтичен алгоритъм при пациенти над 18 годишна възраст, заразени с вируса на SARS-COV-2 по време на пандемия“ и да присъдят на д-р Първолета Кръстева Якова - Кръстева научната и образователна степен „ДОКТОР“ в област на Висшето образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.1. Медицина, докторска програма „Вътрешни болести“

29.10.2023 г.
Град София

Изготвил становището:

Доц. д-р Валери Гелев, д.м.

